

Kinga Szymańska

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.:

„Struktura i zadania Komisji Konferencji Biskupów (Episkopatów) Wspólnoty Europejskiej (COMECE)”

Przedmiotem rozważań naukowych jest analiza działalności utworzonej w 1980 roku Komisji Konferencji Biskupów Unii Europejskiej (COMECE) w kontekście relacji z instytucjami Unii Europejskiej i potencjalnego wpływu omawianej organizacji na aksjologię Unii Europejskiej oraz prawodawstwo unijne.

Dysertacja składa się z pięciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym zatytułowanym „Kościół Katolicki a Unia Europejska” zostały omówione stanowiska poszczególnych papieży na temat integracji europejskiej, którzy jak wykazano popierali działania zjednoczeniowe, nie tylko w aspektach: politycznym i ekonomicznym, ale przede wszystkim w wymiarze duchowym. W rozdziale tym poruszono również wątek wartości chrześcijańskich w koncepcjach zjednoczeniowych głównych architektów przyszłej Unii Europejskiej. Podjęta w tej części dysertacji eksploracja wykazała, iż w pierwszej kolejności proces unifikacji znalazł się w orbicie zainteresowań Stolicy Apostolskiej tworząc spójną koncepcję stosunków społeczno-gospodarczych i ładu międzynarodowego w powojennej Europie co następnie ukształtowało wartości bliskie protagonistom Unii Europejskiej.

W rozdziale drugim: „Formy relacji państwo – Kościół w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej”, w pierwszej kolejności zostały omówione różne koncepcje modeli relacji państwo-Kościół w ujęciu przedstawicieli doktryny. Następnie przedstawiono rozmaite formy interakcji obu instytucji na przykładzie wybranych państw członkowskich aby wykazać, że istniejący w państwach Unii pluralizm modeli relacji państwo – Kościół miał istotne znaczenie na pomijanie aż do lat 90. XX wieku wątku religijnego przez ustawodawstwo UE.

W rozdziale trzecim „Podstawy relacji instytucjonalnych Unii Europejskiej z kościołami i związkami wyznaniowymi” został podjęty wątek kształtowania się w prawie traktatowym Unii Europejskiej stosunku do Kościołów i związków wyznaniowych w kontekście wolności religijnej uznawanej za jedno z praw podstawowych Unii. Celem tych rozważań była próba odpowiedzi na pytania: o status Kościołów w świetle przepisów prawnych obowiązujących w Unii Europejskiej oraz na jakich podstawach prawnych i zasadach praktycznych opiera się dialog Kościoła z instytucjami europejskimi i w jakich formach jest on współcześnie realizowany. W zwięźczeniu rozważań w tej części pracy doktorskiej omówiono podmioty dialogu instytucjonalnego

Unii Europejskiej odpowiedzialne za prowadzenie narracji z Kościołami i związkami wyznaniowymi.

Rozdział czwarty - „Struktura organizacyjna Komisji Konferencji Biskupów Unii Europejskiej” poświęcono omówieniu podstaw prawnych oraz struktury organizacyjnej Komisji. Poruszono również wątek dotyczący członkostwa i finansowania omawianej organizacji.

W ostatnim – kluczowym – rozdziale zatytułowanym „Działalność Komisji Konferencji Biskupów Unii Europejskiej” w pierwszej kolejności zostały omówione istotne z punktu widzenia Kościoła katolickiego obszary działalności Unii Europejskiej, w których COMECE zajmuje określone stanowisko, czyli badania naukowe i kwestie bioetyczne, ekologia i zrównoważony rozwój, edukacja i kultura, międzynarodowa wolność religijna, sprawy zewnętrzne UE, migracja i azyl oraz prawa podstawowe obywateli UE. W rozdziale tym zaprezentowano również formy działania COMECE a także podjęto próbę oceny inicjatyw podejmowanych przez Komisję.

W ramach podjętej eksploracji badawczej poddano analizie m.in. 403 polskich i obcojęzycznych publikacji naukowych, 189 dokumentów COMECE (w języku angielskim, włoskim oraz francuskim), 56 aktów prawa wewnętrznego wybranych państw UE (w językach narodowych) oraz 84 unijne dokumenty różnej rangi (w języku angielskim).

Z przeprowadzonych analiz wynika, że Konferencja Biskupów Unii Europejskiej stanowi urzeczywistnienie idei Stolicy Apostolskiej powołania podmiotu, którego działalność obejmowałaby relacje między Kościołem a Europą. Omawiana instytucja tworzy strukturę kościelną, która monitoruje i ocenia zachodzące w państwach członkowskich Unii zmiany społeczne, prawne oraz polityczne. Poprzez swoją działalność stara się mieć realny wpływ na to, aby owe zjawiska odbywały się w duchu katolickiej nauki społecznej. Posiadając uregulowany status wewnętrzny, konkretny budżet oraz stosując różne formy aktywności jest jedną z wiodących instytucji prowadzących dialog z podmiotami unijnymi na zasadzie lobbingowej. COMECE wykorzystuje przy tym nie tylko oficjalne spotkania z przedstawicielami instytucji Unii Europejskiej czy konferencje, ale także osobiste kontakty z politykami i urzędnikami naciskając na przestrzeganie w prawodawstwie unijnym najwyższych standardów etycznych zgodnych z chrześcijańską wizją moralności.

Słowa kluczowe: COMECE, Unia Europejska, Kościół Katolicki, prawo wyznaniowe, relacje państwo - Kościół